

Meningsvormende nota voor de gemeenteraad

Onderwerp: Standpuntbepaling vuurwerkbeleid 2021-2022

1. Inleiding

Deze (concept) informatienotitie is ambtelijk voorbereid om vanuit een eenduidig startpunt met dezelfde informatie het debat in de Raad te voeren met betrekking tot het vuurwerkbeleid voor komende jaarwisseling(en). Hoe de verschillende argumenten en uitgewerkte scenario's gewogen zullen worden blijft aan de individuele raden. Deze nota zal op 20 mei as. besproken worden in de Gezagsdriehoek Tweestromenland. Dit kan betekenen dat in het stuk nog wijzigingen worden aangebracht. Gezien het maatschappelijke belang en de sensitiviteit van het onderwerp is ervoor gekozen deze concept-nota nu reeds in roulatie te brengen. Eventuele wijzigingen worden zo snel mogelijk in het stuk verwerkt.

2. Aanleiding

De jaarwisseling van 2020-2021 is beheersbaar verlopen. Door de coronamaatregelen en het tijdelijk vuurwerkverbod was het een oud en nieuw onder bijzondere omstandigheden. De ervaringen die zijn opgedaan tijdens deze jaarwisseling worden meegenomen in de voorbereidingen voor komende oud en nieuw vieringen. Op dit moment is het nog niet duidelijk wat deze ervaringen betekenen voor de landelijke lijn.

Door de verkiezingen en kabinetsformatie is snelle besluitvorming over een mogelijk landelijk vuurwerkverbod ook niet te verwachten. Om duidelijkheid te krijgen over het (lokale) beleid voor de komende jaarwisseling is agendering in de raad vóór de zomervakantie daarom aan te bevelen. Immers, de discussie over het wel of niet invoeren van een algeheel (landelijk) verbod voor het afsteken van consumentenvuurwerk (hierna: vuurwerkverbod)¹ loopt al langer. Een aantal gemeenten heeft daarom het landelijk standpunt niet afgewacht, maar reeds lokaal het besluit genomen om een vuurwerkverbod in te stellen door dit op te nemen in hun Algemene Plaatselijke Verordening (hierna: APV). Dit geldt in elk geval voor de gemeenten Nijmegen en Heumen.

3. Kader

De discussie heeft alleen betrekking op de wettelijk toegestane afsteektijd van 31 december 18.00 uur tot 1 januari 02.00 uur. Op andere tijden is het überhaupt verboden om vuurwerk af te steken. Daarnaast heeft de discussie die lokaal wordt gevoerd enkel betrekking op het afsteekverbod. Het verkopen of bezitten van toegestaan vuurwerk is gelet op de landelijke regels niet verboden.

4. Schade jaarwisselingen

Gemeente	2019-2020	2020-2021	Verschil	
West Maas en Waal	€3.351, -	€2.713, -	€ 638, -	Excl. arbeid en vrachtwagens
Beuningen	€3.700, -	€5.700, -	€2.000, -	Incl. arbeid
Berg en Dal	€7.748,-	€1.692, 25	€6.055, 75	Excl. BTW, incl. de geraamde hersteluren van het gemeentepersoneel
Wijchen	€16.415	€21.070, -	€4.655	Excl. arbeid
Druten	€11.275, -	€22.950, -	€11.675	Deze stijging wordt met name veroorzaakt door een vernield speeltoestel dat tijdens de jaarwisseling in brand gestoken is.
Heumen ¹	ca € 4.500, -	€ 4.547, -	Vergelijkbaar	

¹ Verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk (categorie F2 en F4)

5. Vuurwerk gerelateerde meldingen (politie/brandweer/toezichthouders):

Gemeente	2019-2020	2020-2021
West Maas en Waal	Bij politie: 4 1 melding overlast afsteken zwaar vuurwerk; 3 aangiftes vernielingen door vuurwerk (brievenbus, kliko en een deur). Bij brandweer: 1	Bij politie: 4 3 meldingen afsteken zwaar vuurwerk (en bij één ook melding carbid). Geen aangiftes van vernielingen. Bij brandweer: 0
Beuningen		Totaal: 13, waarvan 9 bij politie 4 bij toezichthouders
Berg en Dal	36	56
Wijchen	7	31
Druten	7	15
Heumen	4	12

6. Argumenten die een rol kunnen spelen in de afweging:

- Beperken overlast en gezondheidsschade voor mens en dier;
Vuurwerk zorgt jaarlijks voor veel letsel, schade en overlast. Dit geldt niet alleen voor inwoners en bezoekers van onze gemeenten, maar ook voor de diverse hulpverleners. Tijdens de jaarwisseling zijn politie, brandweer en andere hulpdiensten maximaal bemand. De jaarwisseling vraagt veel inzet en voorbereiding.
- Standpunt politie;
Politie brengt in een brief d.d. 1 april 2021 de maximale inzet die tijdens de jaarwisseling van hen wordt gevraagd en de toename van vuurwerk gerelateerd geweld tegen politie en hulpverleners onder de aandacht. Politie is van oordeel dat een totaal verbod bijdraagt aan de veiligheid van de politiemensen op straat en dat dit het handhaven vergemakkelijkt.
- Beperken schade aan gemeentelijke en particuliere eigendommen;
Elk jaar worden er weer met vuurwerk diverse vernielingen aangericht of schade toegebracht aan eigendommen van overheden en particulieren.
- Beperken afval en gevaar voor natuur en milieu;
Vuurwerk veroorzaakt afval en is slecht voor het milieu in verband met de uitstoot van fijnstof.
- Belang van (lokale) tradities rondom jaarwisseling;
Veel inwoners hechten groot belang aan het behoud van deze jarenlange (Nederlandse) traditie.
- Belang van lokale vuurwerkverkopers;
Vuurwerkverkopers kunnen zich op het standpunt stellen dat zij inkomsten mislopen wanneer besloten wordt tot een algeheel verbod.
- Beleid in regiogemeenten;
Het vuurwerkverbod in o.a. gemeente Nijmegen en Heumen kan ervoor zorgen dat inwoners van die betreffende gemeente in de verleiding komen om speciaal voor het afsteken van vuurwerk naar gemeenten waar geen totaalverbod geldt toe komen.
- Beleid in Duitsland/grensproblematiek;
Tot op heden kan in Duitsland vrij laagdrempelig vuurwerk worden gekocht en vele inwoners uit de grensstreek maken daar jaarlijks gebruik van.

- Inzetmogelijkheden toezicht/handhaving (BOA/politie) en andere hulpdiensten;
Het opnemen van een vuurwerkverbod in de APV legt druk op de toch al beperkte handhavingscapaciteit. Gemeenten hebben slechts beperkte handhavingscapaciteit. Politiecapaciteit wordt elk jaar al maximaal ingezet. Als deze capaciteit (volledig) ingezet dient te worden voor het handhaven van het vuurwerkverbod heeft dit consequenties voor andere (handhavings-)taken.
- Geen noodzaak om af te wijken van/verder te gaan dan landelijke regelgeving; *Door de bijzondere jaarwisseling 2020-2021 is er nog geen ervaring opgedaan met het reeds aangepaste landelijke regelgeving, te weten verbod op knalvuurwerk en vuurpijlen en alleen toestaan van F1 en stabiel siervuurwerk F2. Zou het niet logischer zijn hier eerst ervaring mee op te doen, alvorens tot een zwaarder beleid, een totaalverbod, over te gaan?*
- Praktijkervaringen van afgelopen jaren;
Afgelopen jaren is de jaarwisseling volgens een realistisch scenario verlopen, passend bij de vooraf ingeschatte verwachtingen.
- Mogelijke toename van carbidschieten;
Als gevolg van het landelijk vuurwerkverbod tijdens de jaarwisseling 2020-2021 werd carbidschieten, naast het traditionele carbidschieten, als alternatief gezien voor het afsteken van vuurwerk. De voorgestelde invoering van het vuurwerkverbod zou kunnen leiden tot een toename van het carbidschieten.
- Instellen van vuurwerkvrije zones;
Wordt eigenlijk niet uitvoerbaar geacht. Eventueel zou dit ingezet kunnen worden vanuit burgerinitiatief. Vanuit die basis heeft gemeente Heumen dit een aantal jaren ingezet. Inwoners konden dit zelf met hun straat/buurt organiseren en desgewenst stelde de gemeente een bord ter beschikking met daarop de tekst 'vuurwerkvrije zone'.
- (Gezamenlijk) organiseren van vuurwerkshow;
Aan het organiseren van een professionele vuurwerkshow op een centrale locatie hangt een fors kostenplaatje, hiervoor is bij gemeenten nog geen budget gereserveerd.

7. Mogelijke scenario's

In deze informatienotitie zijn wij uitgegaan van drie mogelijke scenario's voor wat betreft het afsteken van vuurwerk tijdens de jaarwisseling:

a. Algeheel vuurwerkverbod Tweestromenland

- Eenduidig beleid, aangezien Heumen dit al heeft ingevoerd;
- Handhaven conform advies politie;
- Past bij (media)beeld van voorkomen slachtoffers en/of vernielingen;
- Sluit aan bij gemeente Nijmegen waardoor naastgelegen gemeenten geen extra risico lopen op openbare ordeverstoringen.

Bezwaren:

- Veel weerstand vanuit inwoners;
- Invoeren totaalverbod sluit niet aan bij de absolute cijfers;
- Het verbod ziet enkel op het afsteken. Het blijft toegestaan om vuurwerk te verkopen/kopen;
- Mogelijk zorgt het voor meer illegaal vuurwerk.

b. Geen vuurwerkverbod Tweestromenland

- Op Heumen na, hetzelfde beleid;
- Past bij gering aantal vernielingen, geen sprake van vuurwerk slachtoffer in Tweestromenland;
- Mogelijk meer legaal dan illegaal vuurwerk.

Bezwaar:

- Risico openbare ordeverstoringen, kans op meer vuurwerk tijdens jaarwisseling

c. Volgen Landelijk beleid

- Landelijk uniform beleid;
- Gemeenten hebben door de bijzondere jaarwisseling afgelopen jaar nog niet kunnen ervaren wat voor effect het eerder opgestelde landelijk beleid zou hebben. Derhalve zou ook een denkrichting kunnen zijn dat gemeenten komend jaar eerst ervaring op gaan doen met de eerder aangepaste landelijke regelgeving (= knalvuurwerk en vuurpijlen verboden, enkel F1 en stabiel siervuurwerk F2 is toegestaan), of lokaal kiezen voor een totaalverbod op afsteken consumentenvuurwerk.

Bezwaren:

- Afwijkend van beleid gemeenten Heumen en Nijmegen;
- Bemoeilijkt de handhaving door politie.

Conclusie

De voorzichtige inschatting is dat de kans klein is dat er binnen Tweestromenland tot een eenduidig beleid zal worden gekomen. Desondanks is het van belang dat er afstemming plaatsvindt en afspraken worden gemaakt over de eventuele consequenties en inzet van politie en toezichthouders voor de verschillende gemeenten.

Een eenduidig standpunt vanuit de Gezagsdriehoek Tweestromenland kan aan het debat in de raad bijdragen. Wij bemerken namelijk dat veel gemeenten naar elkaar blijven kijken, wat het nemen van een besluit bemoeilijkt. Wanneer een gemeente overgaat tot een totaalverbod kan dit tenslotte consequenties hebben voor de naastgelegen gemeente.

Gelet op het feit dat er nog geen ervaring is opgedaan met de vorig jaar vastgestelde landelijke wet- en regelgeving zou onze suggestie zijn om richting de raad in te steken op het volgen van het landelijke beleid. Uit de opgedane ervaringen en bevindingen achteraf kan vervolgens alsnog besloten worden om tot een strenger beleid over te gaan.

Tot slot, welk besluit er ook wordt genomen, helemaal voorkomen dat er vuurwerk wordt afgestoken is niet realistisch. Wel kan er gedurende de aanloopfase van de jaarwisseling gezamenlijk op ingezet worden. Door zichtbaar te zijn op straat en zowel repressief als preventief actief te zijn in de verschillende gemeenten. Op een positieve manier aandacht vragen voor de jaarwisseling en actief meedenken met initiatieven van inwoners, ondernemers en verenigingen draagt hieraan bij. Afgelopen jaar heeft deze samenwerking in verschillende gemeenten bijgedragen aan een relatief rustig verloop van de jaarwisseling en het tijdig signaleren van potentiële overlastsituaties.